A°. 1856. N°. 98.

DONDERDAG 24 APRIL.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

☞ Bij de Uitgevers dezes zijn de Verslagen van de zittingen van Prov. Staten afzonderlijk te bekomen, in schrijfformaat gedrukt, tegen *f* 3.— per jaargang.

UTRECHT 24 April.

Men deelt heden het vredesverdrag mede, maar niet in zijn geheel en ook niet officieel. Wij nemen daarom den tekst daarvan niet op, maar willen de officiele en volledige openbaarmaking afwachten.

In verband met het vertrek van den graaf *de Morny* naar Rusland, om, na het herstellen der diplomatiesche betrekkingen, Frankrijk bij de krooning te Moskou te vertegenwoordigen, heeft men allerlei mutatien in de hoogste staatsbetrekkingen ter sprake gebragt. Deze schijnen echter onjuist en men beweert, dat de graaf het voorzitterschap van het Wetgevend ligchaam na zijne terugkomst zal behouden. Zijne zending zal luisterlijk wezen. Men zegt, dat van staatswege een millioen fr. voor die zending zal worden afgezonderd. — Napels zal te Moskou, naar men zegt, door 's konings broeder den hertog *van Trapani* vertegenwoordigd worden.

Het is gezegd, dat keizer *Napoleon* aan al de gevolmagtigden te Parijs het grootkruis zou verleenen en geschenken bestaande in een prachtwerk ter waarde van 5,000 fr. 't exemplaar, tabaksdoozen ter waarde van 10,000 fr. of rijke serviezen van nog grooteren prijs. Lord *Clarendon*, zoo beweert men, heeft voor de aanbieding van het grootkruis bedankt. De lord moet evenzeer de aanbieding van koningin *Victoria*, om hem tot markies te verheffen, niet hebben aangenomen. Aan lord *Cowley* zou de graventitel zijn aangeboden.

Wat hiervan zij, Engeland, dat in den oorlog minder gelukkig is geweest, schijnt te willen toonen, dat eerst thans zijne kracht zich begint te ontwikkelen. Althans de vloot, waarover de koningin gister revue heeft gehouden is ontzaggelijk. Ze bedraagt alleen 21 linieschroefstoomschepen, met 1777 stukken geschut, 16,146 koppen en 10,550 paardenkracht: nog 16 schroef-stoomfregatten met 368 stukken, 4,306 koppen en 4,372 paardenkracht; 26 stoomkorvetten met 157 stukken, 3,110 man en 6,861 paardenkr., 7 vl. batterijen, elk van 200 paardenkr. en 6 stoom-transportschepen. De zeilvloot wordt slechts vertegenwoordigd door 7 schepen met 252 stukken en 2185 koppen; nog zijn er 120 kanonneersloepen en 60 bombardeerbooten bijeen; eindelijk nog de koninklijke stoomvloot van 9 schepen van 200 à 600 paardenkracht. Het Engelsche Parlement heeft zich voor die revue verdaagd. Van Parijs zijn er plaisier-treinen voor bepaald.

Eenige aandacht verdient nog hier een beweren door de klerikale pers in de wereld gebragt; door de *Armonia* 't eerst medegedeeld en door de *Univers* verder verbreid, is het berigt van dezen aard: Keizer *Napoleon* zou bij graaf *Cavour* zeer hebben aangedrongen, op het vinden eener schikking tusschen Sardinie en Rome en zou daartoe de bemiddeling van Frankrijk hebben aangeboden. Dit is goed; maar nu zeggen die bladen verder, dat de Keizer zou hebben te kennen gegeven, dat het eenige middel tot vergelijk zou wezen het sluiten van een konkordaat. Om daartoe te geraken zou echter het Sard. ministerie gewijzigd en zouden de kamers ontbonden moeten worden. Graaf *Cavour* zou op zich hebben genomen dit alles te Turijn in orde te brengen! De mededeeling van al deze verhalen is alleen daarom noodig, om te bewijzen, hoezeer de klerikale partij steeds ijverig werkzaam is, om zoo mogelijk haar doel te bereiken. — Waartoe de geestelijkheid soms drijft zal men o. a. ook weder uit een berigt onder Weenen zien, dat de *Augsb. Ztg.* heeft medegedeeld.

Dat men in Amerika de zaken met Engeland niet als geschikt beschouwt blijkt ook daaruit, dat het kongres bevolen heeft, de verzameling van alle officiële stukken omtrent het verschil, ten getale van 10,000, te doen drukken. In de Kamer der Afgevaardigden heeft de heer *Boyce* verklaard, dat men niet mogt toegeven aan Engeland, maar dat men ook niet aan een oorlog mogt denken, omdat de Amerikaansche staatkunde eene vredelievende is. — *Walker* heeft om zijne schatkist eenigzins te vullen beslag gelegd op de eigendommen van de maatschappij van overtogt over de landengte. Of de maatschappij echter niet liever zijn val zal afwachten, dan die eigendommen los te koopen, is echter de vraag. *Walkers* toestand wordt trouwens door de houding der Westmagten steeds moeijelijker.

:— H. M. de Koningin is gister van H. D. buitenlandsche reis in de residentie teruggekeerd.

:— Heden zullen in de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal onderzocht worden de laatstelijk ingekomen wets-ontwerpen. Vrijdag zal de Kamer beraadslagen over het voorstel van den heer *van der Veen* tot het instellen eener enquête, betrekkelijk den tol op het Zwolsche diep.

— Z. M. de koning heeft goedgevonden en aan den heer *Gevers van Endegeest* opgedragen, bij de aanstaande bijeenkomst van voorzitters en sekretarissen der onderscheidene landbouw-maatschappijen, ook andere erkende notabiliteiten namens Z. M. uit te noodigen, die vergadering bij te wonen. Enkele personen hebben dan ook reeds de uitnoodiging ontvangen. *'s Grav. N.*

— Wij kunnen met zekerheid mededeelen, zoo wordt aan de *Arnh. Ct.* uit 's Hage geschreven, dat de heer *Rochussen* zich bij herhaling en openlijk heeft uitgelaten, dat hij, bij de aanstaande verkiezingen, zich niet weder als lid der Tweede Kamer wil verkiesbaar stellen.

Ook loopt het gerucht, dat er aldra eene procedure op til is tusschen het departement van koloniën en de heeren *P. van Vlissingen* & *Co.* ter zake der levering der Indische muntplaatjes. De heer *Mijer* zou eene ontbinding of nietigverklaring van het kontrakt van aanneming willen provoceren, wegens wanpraestatie van de zijde der aannemers. Ook zou, naar men zegt, de tegenwoordige minister stellig weigeren eene remissie der reeds beloopen boeten toe te staan, terwijl van de zijde der aannemers beweerd wordt, dat zij, op grond van zekere toezeggingen, niet tot het voldoen der bij het kontrakt bepaalde boeten gehouden zijn.

De *Arnh. Ct.* vreest, dat als er een proces mogt voortvloeijen uit deze moeijelijkheden, de spoed, die de heer *Pahud* zoozeer wenschte voor de invoering der koperen munt, zeer zou kunnen belemmerd worden; „immers, zoo schrijft de *Arnh. Ct.* dat voor het rijk niet zeer snel wordt geprocedeerd, bewijst onder anderen het geschil met de stad Leiden over de gronden van de Haarlemmermeer."

— Men verneemt, dat ten einde het verkeer tusschen de Nederlanden en Duitschland te vergemakkelijken, men slechts van een binnenlandsche paspoort zal behoeven voorzien te zijn. *N. R. Ct.*

†— Ingevolge de provinciale wet, moet dit jaar de helft der Provinciale Staten aftreden, en zullen de verkiezingen tot aanvulling van de door die aftreding opengevallen plaatsen geschieden op Dingsdag 13 Mei a. s.

De dit jaar aftredende leden voor de prov. Utrecht zijn in de distrikten:

Utrecht de heeren mr. *A. H. Metelerkamp*, jhr. mr. *H. A. M. van Asch van Wijck*, *C. J. van Veersen*, mr. *P. Ras*, mr. *P. A. Broers* en dr. *G. Munnicks van Cleeff*.

Amersfoort de heeren *H. G. van den Bergh*, mr. *A. G. Wijers*, mr. *J. van Dam van Isselt* en *J.* baron *Taets van Amerongen van Natewisch*.

Amerongen de heeren *D. C. J. Harmsen*, *J. Vos* en *J. A.* baron *van Hardenbroek van Hardenbroek*.

Ysselstein de heeren *W. G. Story van Blokland*, *M. van Berkel*, jhr. mr. *J. P. Strick van Linschoten van Vlooswijk* en jhr. *J. J. de Geer van Oudegein*.

Breukelen de heeren mr. *W. R.* baron *van Tuyll van Serooskerken van Zuylen* en *F. H. Spengler*.

*— Als een voorbeeld van *onbekrompen* prijsberekening van het brood door de broodbakkers hier ter stede, waarvan in ons nommer van gisteren is melding gemaakt, kan nog worden medegedeeld, dat zekere hoeveelheid roggebrood (1014 ℔), in de laatste drie maanden van het vorige en de eerste drie maanden van het loopende jaar geleverd, *f* 150,80 gekost heeft, berekend tegen het *maximum* van den prijs, waarvoor het brood algemeen zou verkocht zijn geworden, als de afgeschafte rijding ware blijven bestaan, terwijl voor diezelfde hoeveelheid, berekend tegen de prijzen, die door de bakkers zijn bekend gemaakt, *f* 159,12 in rekening gebragt werd, dat is *f* 8,32 meer, of ruim *vijf en een half* percent te veel voor *roggebrood*, wanneer men mag aannemen, dat de bakkers bij de vroegere rijding niet *al te groote* schade hebben geleden.

*— Wij vernemen met genoegen, dat kommissarissen der zomersocieteits-lokalen besloten hebben, gedurende het zomersaizoen, de muziek van eene der hier gevestigde korpsen, op Zondag middag ten 2 ure geregeld in den societeitstuin te doen hooren.

— De gemeenteraad van Groningen heeft den 20. dezer besluiten genomen, welke eene wegruiming doen verwachten van de vaste bruggen, of bogen over het loopende diep in die stad, welke de doorvaart van de elders in de provincie gebouwde zeeschepen tot dus ver zoo zeer belemmeren. Een door de scheepsbouwers te Hoogezand aangeboden subsidie van *f* 2000 voor het wegruimen van den eerstgenoemden boog en het maken van eene noodbrug is aangenomen, en burgemeester en wethouders zijn gemagtigd om met de scheepsbouwers te onderhandelen over het toestaan van subsidien voor het aanleggen van bruggen en het opruimen van de andere bogen.

*— In de vergadering van den raad der gemeente Meppel, is den 23. dezer o. a. ingekomen eene resolutie van Ged. Staten van Drenthe, dd. 16 April 1856, houdende *andermaal* afwijzende beschikking van een besluit van den raad der gemeente, om in regten de ontbinding te verzoeken van het tusschen de stad Meppel en de Drentsche kanaal-maatschappij aangegaan kontrakt.

Nadat de raad daaromtrent onderscheiden diskussiën had gevoerd, is besloten, de betrekkelijke stukken, zoo de verschillende door onderscheiden regtsgeleerden uitgebragte regtskundige adviezen, als de gemotiveerde stukken van Ged. Staten, waarbij genoemd besluit wordt afgewezen, te stellen in handen der voor de Drentsche kanaalmaatschappij bestaande kommissie, welke kommissie over eenige dagen deswege rapport aan den raad zal moeten uitbrengen, teneinde daar na te beslissen of men zich al af niet tot Z. M. den Koning in dezen zal wenden, om magtiging tot het aangaan van een proces te verzoeken.

— Het 5. Nederlandsche Taal- en Letterkundig kongres zal dit jaar te Antwerpen gehouden worden en wel op den 15., 16. en 17. Aug. De kommissie voor dit kongres verzoekt voor 1 Junij kennis te mogen dragen van de onderwerpen, die men ter behandeling mogt willen voordragen. Men adressere zich ten dien einde bij de HH. *F. H. Mertens* en *J. v. Rijswijk* te Antwerpen.

— Op Vrijdag, den 25. dezer, zal te Amsterdam de Kon. Akademie van wetenschappen, afdeeling wis- en natuurkunde, in het gebouw der Akademie, eene gewone vergadering houden.

— Men berigt, dat voor eenige dagen, blijkens het *Geneeskundig Weekblad* van gisteren, te *Leiden* is voorgekomen een stellig zeker geval van Aziatische cholera, dat spoedig doodelijk afliep. Het merkwaardige van dit geval is ook hierin gelegen, dat het zich van zelfs heeft ontwikkeld en niet van elders was ontstaan. Het vreemde voor sommigen vervalt echter, als men weet, dat het geval is voorgekomen in eene ellendig ingerigte woning, in eene buurt, waarop onlangs door de geneeskundigen bij den raad der gemeente de aandacht was gevestigd, als op middelpunten, waaruit cholera en andere besmettelijke ziekten zich uit den aard der zaak wel moeten ontwikkelen.

*— Uit den Helder schrijft men van den 23 April. In de nabijheid dezer gemeente heeft eene

brutale aanranding gepaard met diefstal plaats gehad. Een vreemdeling, voor eenige dagen bij zijne familie alhier gelogeerd, verlustigde zich nu en dan met het zoeken van kievitseijeren, waarin hij eene bijzondere bedrevenheid aan den dag legde. Des avonds naar huis terugkeerende, besprong hem een man, die hem zulk een geweldigen slag op het hoofd toebragt, dat hij bewusteloos ter aarde stortte, en hij in dien toestand eerst den volgenden morgen gevonden werd. Men heeft hem in een rijtuig naar huis gebragt. Eenige uren daarna heeft men zijne ledige portemonnaie nabij die plaats gevonden, geheel beroofd van het geld wat zich daarin moet bevonden hebben. De dader of daders zijn voor als nog onbekend. De ongelukkige vreemdeling verkeert in zeer bedenkelijken toestand.

— De stoomboot West-Friesland, varende van Harlingen op Londen, heeft den 21. April, bij het binnenloopen der haven, zoo geweldig tegen het havenhoofd gestooten, dat de raderkas en het rad aanmerkelijk beschadigd zijn.

— Den 20 dezer, werd te Kampen met de Schroefstoomboot „IJselstroom” toebehoorende aan de Rijn- en IJssel Stoomboot-Maatschappij, eene sleep-proefvaart gedaan, waarvan het Resultaat zoo zeer gunstig is geweest, dat men met grond, binnen weinige dagen, de opening mag verwachten van een Sleepdienst met die Stoomboot langs de Rivier de IJssel, tegen een betrekkelijk zeer gering sleeploon.

— Te Schoonoord, waar thans meer dan drie honderd poldergasten aan het Oranje-kanaal werkzaam zijn, wordt het werk met spoed voortgezet; met half Mei zal, zegt men, het eerste schip aldaar aankomen. De tijd zal leeren, of dit bewaarheid zal worden. — De te velde staande winterrogge doet zich goed voor; doch de laatgezaaide heeft op sommige akkers veel door de laatste nachtvorsten geleden. — Te Schoonoord heerschen de mazelen sterk; onderscheidene kinderen zijn daaraan gestorven.

— Naar wij vernemen, bestaat bij de hoofd-administratie van 's konings partikuliere domeinen het voornemen, om het kasteel Kloosterzande, te Hontenisse, tot dusver de verblijfplaats van den rentmeester der domeinen in het 5de distrikt in Zeeland, af te breken.

Het is te hopen dat, alvorens aan dit voornemen, hetwelk Zeeland een zijner oudste gebouwen zou doen derven, gevolg wordt gegeven, een daartoe bevoegd persoon eene geschiedkundige beschrijving zal leveren van dit kasteel, hetwelk, zoo wij ons niet bedriegen, reeds van de 10. eeuw dagteekent. (*M.*)

— De schitterende uitslag, dien de eerste gastvoorstelling van den eersten Weener helden-tenor, *Franz Steger*, als *Edgard* in *Lucia* heeft gehad, noopt ons de aandacht op de voorstelling der *Hugenooten*, op heden avond, ten hoogste te vestigen.

Hoe groot ook de roem van dezen zanger is, zoo gaat zijne uitvoering dien nog te boven. *Hb.*

HELDER, 23 April.

Te Texel uitgezeild E. W. van Dam van Isselt, kapt. *Graadt von Roggen*, naar Batavia.

HELLEVOETSLUIS, 23 April.

Uitgezeild Abel Tasman, kapt. *Hensing*, en Vondel, kapt. *B. Verhagen*, beide naar Batavia.

WATERHOOGTE.

Arnhem 23 *April*. 2.00 El; + AP. 8,95. Gev. 22 d.
Keulen, 22 „ 8 v. 11 d. Rijnl. Gev. 11 d.

Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

In de zitting van de Tweede Kamer van gisteren zijn ingediend een ontwerp van wet nopens de nationale militie, en het verslag van het Muntkollegie.

De heer *v. Hoëvell* heeft verlof verzocht om twee interpellatiën te rigten aan den minister van Koloniën; — eene betreffende Biliton, en eene tweede betreffende den slavenstand in W. Indiën.

Het verslag van het Muntkollegie is in handen gesteld van eene kommissie, bestaande uit de heeren *Nolthenius*, *Hoekwater*, *Meylink*, *v. Foreest* en *Sloet*.

De heer *v. Hoëvell* heeft verklaard, ten aanzien van Biliton, inlichting te verlangen, nopens de uitvoering van het besluit van Okt. 1850, strekkende om den delfstoffelijken rijkdom in Indië dienstbaar te maken aan de ontwikkeling van de vaderlandsche nijverheid, en bijzonder ten aanzien van de ontginning der tinmijnen op genoemd eiland door eene maatschappij, aan welker hoofd Z. K. H. prins *Hendrik* is gesteld. — Ten aanzien der W.-Indiën heeft de heer *v. Hoëvell* verlangd, vragen tot den minister te rigten, betrekkelijk zijne verklaring, dat hij, in het belang eener emancipatie der slaven, eene onverwijlde verbetering der reglementen noodig oordeelt.

Daarna is beraadslaagd over de voordragt, betreffende de inrigting van een droog dok te Willemsoord.

De heer *Storm v. 's Grav.* heeft erkend, dat er behoefte aanwezig is aan een dok ter genoemder plaatse, maar heeft verklaard niet overtuigd te zijn, dat in deze behoefte met een drijvend dok zou kunnen worden voorzien. Hij heeft verscheidene bijzonderheden opgegeven, die hem zouden brengen tot het besluit, dat aan een drijvend dok de voorkeur zou behooren te worden gegeven, en heeft daar bij doen opmerken, dat het nog niet geheel is uitgemaakt, dat het thans bestaande dok niet, door eene doeltreffende herstelling, in een bruikbaren toestand zou kunnen worden gebragt. Hij heeft inlichting verlangd 1. ten aanzien der door de Regering beweerde onmogelijkheid om een drijvend dok daar te stellen en 2. nopens de bestemming, welke de Regering aan het thans nog aanwezige dok meent te moeten geven.

De heer *v. Akerlaken* heeft gemeend, dat de begrooting voor de Marine geene verhooging gedoogt; — dat, indien de Regering gelden behoeft voor een droog dok te Willemsoord, zij daartoe gelden op de gewone en geenzins op eene suppletoire begrooting behoort aan te vragen, — zonder zich nog te verbinden van dergelijke uitgave te zullen goedkeuren vermits zijn vertrouwen op de mogelijkheid, om iets dergelijks daar ter plaatse tot stand te kunnen brengen, door de verkregene ondervinding niet weinig is geschokt.

De heer *ter Br. Hugenholtz* is van gevoelen, dat te Willemsoord een drijvend dok behoort te worden daargesteld. Spr. beroept zich op het oordeel deswegens van Amerikaansche deskundigen en merkt aan, dat in het voorloopige verslag voorkomt, dat het herstel van het drijvend dok kan worden ondernomen en er geene zekerheid bestaat voor het welslagen der daarstelling van een vast dok.

De heer *van Franck* heeft aangevoerd, dat het wenschelijk is, dat in dezen spoedig eene beslissing worde genomen. Hij zal zijne stem afhankelijk maken van de inlichtingen der regering.

De heer *Godefroi* heeft betoogd, dat het daarstellen van een droog dok eene gewaagde onderneming is, — geen waarborg voor den handel zal opleveren, — en dat het eenige jaren zal duren eer het gereed is. Verder heeft de Spr. aangevoerd, dat binnen korteren tijd en voor minder geld twee drijvende dokken kunnen worden gebouwd, voldoende voor de behoefte. Hij vertrouwt, dat, ingeval het ontwerp wordt verworpen, de minister de zaak tot een punt van nader onderzoek, 't welk tot dusver heeft ontbroken, zal maken.

De heer *Delprat* zal de inlichtingen der Regering afwachten. Is de daarstelling van een drijvend dok geene gewaagde onderneming, dan zou hij daaraan de voorkeur geven. — De heer *Groen* twijfelt of dit belangrijke onderwerp wel behoorlijk is onderzocht.

De heer *Westerhoff* is tegen het ontwerp gestemd, en wel om drie redenen: 1. omdat zulke suppletoire begrootingen zeer verkeerd zijn en de gewone begrooting illusoir maken; 2. is zijn bezwaar daarin gelegen, dat hij door de stukken niet overtuigd is, dat het terrein naauwkeurig genoeg opgenomen of onderzocht is om een nieuw dok daar te stellen, zonder gevaar voor verzakkingen en verijdeling der zaak; waarvoor zulke aanzienlijke kosten worden aangevraagd.

De heer *van Lijnden* zegt dat ook bij hem nog veel duisters overblijft, niettegenstaande het licht reeds in de diskussie is aangebragt. Wat er ook van zij, de noodzakelijkheid van een dok te Willemsoord staat vast, maar alles komt aan op de modus quo. Spr. erkent dat de retroacta, heden morgen aangehaald, aanleiding geven om zich over de regering en meer nog over de personen die haar voorgelicht hebben te beklagen, maar hij trekt er alleen die konklusie uit, dat al het tegenstrijdige alleen bewijst dat de beste deskundigen zich kunnen vergissen.

De *Minister van marine* begint met de opmerking, dat de Kamer het algemeen eens is; dat er een droog dok moet zijn, wil men de schepen behoorlijk herstellen. Hij meent ook dat de meeste leden een vast dok boven een ander verkiezen. De hoofdzaak is dus: 1°. het geld, daar het eene duurder is dan het andere; en 2°. of men bij een vast dok meer zekerheid heeft dan bij een drijvend dok.

Wat het eerste aangaat, de minister erkent, dat een drijvend dok voldoende kon wezen; doch het verschil in prijs is niet zoo groot als sommige leden dit opgeven. Wat het 2e betreft, de regering heeft geoordeeld na ontvangen inlichtingen geput uit bescheiden uit Amerika afkomstig. De minister heeft later nog een scheepsbouwmeester geraadpleegd, die aan een vast droog dok verre de voorkeur gaf en die daarvoor zoowel finantiële als andere redenen opgaf. Behalve nog het onderhoud, dat grooter is voor een drijvend dan voor een gemetseld dok, zou het herstel jaarlijks bijna *f* 25,000 kosten.

In antwoord op den heer *van Akerlaken*, geeft Z. Exc. toe, dat er vroeger misrekeningen zijn gemaakt, afgaande op het gevoelen van deskundigen. Die vroegere ministers en ook hij zijn leken in waterbouwkunde. Het is mogelijk, dat het bestaande dok kan gerepareerd worden, maar de reeds vroeger gedane mislukte proeven maakten hem huiverig om het herstel op nieuw voor te dragen en daarom prefereert hij een nieuw vast droog dok. De regering is ook tegen het nemen van proeven met drijvende dokken, die hier maar op kleine schaal bekend zijn.

De heer *Storm* neemt aan, dat voor een drijvend dok 4 ton benoodigd zijn, dan zijn er nog 6 ton over, daar een vast dok 1 millioen kost. Zulk een dok is ook geen proef, want als het niet goed is voor de groote schepen, dan zal het voor kleine schepen kunnen gebruikt worden, en dat dit kan wordt door niemand betwist.

Met de rente ook van die som kan het drijvend dok onderhouden worden en met het kapitaal daarvan kan men later nog een drijvend dok bouwen. Ten slotte geeft hij aan den Minister den raad, het ontwerp in te trekken, en dadelijk handen aan het werk te slaan, om een onderzoek in te stellen nopens drijvende drooge dokken.

De heer *Godefroi* is niet bevredigd met de inlichtingen des Ministers en merkt nog op, dat teregt of ten onregte aan den Minister verweten wordt dat de direktie der marine te Amsterdam niet geraadpleegd is, die de drijvende dokken voor oogen heeft, en ze dus kan beoordeelen. Hij is ook nog niet behoorlijk ingelicht en hij meent dat een nader, gezet onderzoek, volstrekt noodig is.

De heer *Hugenholtz* betuigt mede zijne bevreemding, dat de minister zoo vasthoudend in zijn eenmaal opgevat voornemen blijft volharden.

De heer *Rochussen* is lang in het onzekere geweest, welke stem hij zou uitbrengen. Hij helt meer over tot aanneming van het ontwerp, omdat hij het in den minister prijst, die de marine herstellen zal, dat hij waarde hecht aan het vast établissement voor herstel van schepen, bij de omstandigheid, dat Hellevoetsluis en Vlissingen ongeschikt of ongenaaktbaar zijn voor groote schepen. Zijn eenig bezwaar was de spoed; maar nu hij gehoord heeft van eene particuliere onderneming om aan het Nieuwe Diep een droog dok daar te stellen, is zijn bezwaar van urgentie opgeheven en kan hij des te eerder stemmen voor een vast dok, welks bouw langer zal moeten duren.

De minister van marine geeft in antwoord op den heer *Storm van 's Gravesande* te kennen, dat hij niet kan besluiten de wet in te trekken.

De algemeene beraadslagingen worden daarna gesloten.

Het eenig art. wordt zonder diskussie of stemming aangenomen.

De geheele wet daarna in omvraag gebragt, wordt verworpen met 38 tegen 14 stemmen.

Voor de heeren *Kien*, *Delprat*, *van Rappard*, *Taets van Amerongen*, *Slicher v. Domburg*, *v. Foreest*, *v. Lijnden*, *Hoekwater*, *Rochussen*, *de Brauw*, *v. Franck*, *v. Deinse*, *v. Reede v. Ondtshoorn*, en de Voorzitter.

RUSLAND.

PETERSBURG, 20 April.

Onze dagbladen deelen lange lijsten mede van bijdragen, die tot een vaderlandslievend doel zijn bijeengebragt. Bij het Demidoffsche huis, in het schoonste gedeelte dezer hoofdstad, worden onderanderen 15 gemeubelde woningen ingerigt voor gewonde Russische officieren, die uit de Krim terugkomen.

De admiraliteit heeft bevolen, dat alle lichttorens en vuurbaken weder zullen aangestoken worden, even als vóór den oorlog, en dat de zeeteekens, boeijen en baken in de Oostzee, in de Finsche en Bothnische zeeboezems en in de Witte zee weder zullen gelegd worden.

Men wil dat Moskau het centraal punt van het ijzeren spoorweg stelsel in Rusland zal worden. Er zullen 3 hoofdstations zijn te Odessa, Saratoff en Witebsk.

ITALIE.

TURIJN, 18 April.

In de Kamer der afgevaardigden zijn de beraadslagingen geopend over eene belangrijke wet voor den landbouw. Het betreft de verkooping van 60,000 hektaren land op het eiland Sardinië aan eene industriele maatschappij, waarbij zich verscheidene rijke kapitalisten gevoegd hebben. De maatschappij wil eene kolonisatie daarstellen, welke voor dat eiland de beste gevolgen zal hebben. Sardinië is niet wat het kon wezen, als men bedenkt dat het groote rijkdommen in zich bevat. Er bestaan vele zwarigheden, welke de maatschappij meent te kunnen overwinnen. De heer *Buffa* heeft die wet verdedigd en de noodzakelijkheid daarvan aangetoond.

De berigten uit Parma blijven bedroevend: het bestuur is zonder magt en zonder gezag. Een der ministers van de hertogin, de heer *Lombardini*,

heeft zijn ontslag gevraagd, doch dit is hem geweigerd. De toestand van dat land brengt eene gisting in Midden Italië te weeg en verwekt een smartelijken indruk in Piemont.

S P A N J E.

MADRID, 21 April.

De wapenschouwing van de nationale garde der provincie en der hoofdstad, als ook van de bezetting van Madrid, heeft gisteren plaats gehad en is rustig afgeloopen. De troepen der bezetting en de nationale garden hebben zich vriendschappelijk verstaan en de kreten doen hooren van *leve de Koningin! leve de Konstitutie! leve Espatero!*

— 3pCt. 40,75; nieuwe diff 24,90.

D U I T S C H L A N D.

WEENEN 19 April.

Het keizerlijk Huis heeft een nieuw bewijs gegeven van belangstelling in de aanlegging van ijzeren Spoorwegen. De keizerlijke familie had reeds voor den ijzeren Spoorweg naar de Theiss voor 4 millioen ingeschreven, en heeft thans die som met nog 2 millioen vermeerderd.

De autoriteit heeft de *Volksfreund*, een R. K orgaan, dat grove aanvallen op de administratie en bureaukratie bevat, doen in beslag nemen.

Bij ons finantie-wezen worden vele verbeteringen verwacht. De baron *v. Bruck* tracht het personeel bij die administratie te veranderen: verscheidene chefs van divisiën zullen op retraite worden gesteld, en door bekwamere personen vervangen worden.

Nopens de bezetting van het hertogdom Parma leest men in de *Gazette militaire* het volgende:

„Op de zuidelijke grenzen heeft Pontremoli een detachement gendarmerie, dat niet voldoende is, om over de aventuriers te waken, die van Spezia en Sarzano komen. Indien de Oostenrijksche troepen dat punt bewaken, is het in het belang van dat land, en met het doel om de woelingen der Mazzinisten te weren. Men is ook meer dan voldaan over de herhaalde moordaanvallen, en men heeft besloten een einde te maken aan de dwaze woelingen van die onverbeterlijke partij."

— Uit Jerusalem is een zwaar marmer blok te Weenen aangekomen, dat tot grondsteen voor de nieuwe kerk zal dienen. De architekt *Endlicher*, die te Jerusalem een hospitaal voor ons gouvernement bouwt, heeft dit blok marmer uit de grot van den olijfberg doen bouwen en herwaarts verzenden.

— Het dagblad van Tiflis de *Kawkas* behelst het berigt, dat de Schach van Perzië een leger naar Herat zal zenden, om de rust in Khorassan te handhaven en die provincie tegen den vijand te verdedigen.

WEENEN 21 April.

Graaf *Buol* is heden morgen vroeg uit Parijs alhier aangekomen; door onderscheidene hooge beambten aan het station begroet, heeft de graaf zich onmiddelijk naar den keizer begeven.

Voor eenigen tijd kochten 2 protestanten in den omtrek van Botzen en Meran eenigen grond. Die aankoop werd door het bestuur der registratie natuurlijk goedgekeurd en in de registers ingeschreven. Van de zijde van de Bisschoppen van Trient en Brixen is echter eene bede aan den keizer gerigt, om aan niet-roomsch katholieken grondbezit in Tyrol te verbieden.

BERLIJN 22 April.

De Koningin is heden morgen naar Dresden afgereisd. De koning vertrekt morgen naar Hannover om met den Koning van Hannover naar Brunswijk te reizen en aldaar het 25 jarig feest der troonsbeklimming van den hertog te vieren. Den 27. zou Z. M. terugkeeren.

Heden is de minister *v. Manteuffel* hier uit Parijs teruggekeerd. De direkteur van het ministerie was hem te gemoet gereden. De minister, aan het station door een kollega, vrienden en betrekkingen ontvangen, heeft zich bijna dadelijk na zijne aankomst naar het Huis der afgevaardigden begeven.

BERLIJN, Dingsdag 22 April.

De heer *Sanken* heeft in het Huis der afgevaardigden van heden, de kommissie geinterpelleerd, die belast was met een rapport betrekkelijk den diefstal van depêches. De verslaggever heeft zich verschoond ten opzigte der vertraging, waarover men klaagt, door te verklaren, dat hij niet dadelijk in bezit is kunnen komen van de stukken nopens dien diefstal. De graaf *Schwerin* heeft geantwoord, dat het pak met depêches aan hem was ter hand gesteld, en dat hij er een exemplaar van had afgegeven. De heer *Gerlach* heeft de linkerzijde gesteund.

TRIEST, Woensdag 23 April.

Uit Konstantinopel schrijft men van den 14. April, dat de akte van ratifikatie van het vredesverdrag den volgenden dag van daar naar Parijs zou worden verzonden. (Onder Marseille leest men dat de overbrenger van de ratificatie akte aldaar reeds is aangekomen.) Aan de vreemde mogendheden is iedere tusschenkomst in de binnenlandsche aangelegenheden van Turkije geheel ontnomen. Prachtige geschenken van den Sultan aan koningin *Victoria* en aan den koning van Sardiniën zijn onder weg. De blokkade is stilzwijgend ingetrokken.

De blokkade van de Zwartezee is officieel opgeheven; Kinburn is ontruimd.

E N G E L A N D.

LONDEN 22 April.

De berigten uit het Oosten zijn in overeenstemming met de mededeeling, ook door de *Times* gedaan, dat na de wisseling der ratifikatien de Westersche troepen Turkijë volgens het vredesverdrag zullen ontruimen. Aan alle kanten worden reeds toebereidselen tot de ontruiming gemaakt. Voor de terugkeerende legers zijn reeds 3 stations bepaald, alwaar voorraad voorhanden zal zijn, als te Konstantinopel, op het eiland Milo en op Malta.

In het Huis der Gemeenten heeft de kanselier van de schatkist te kennen gegeven, dat er publieke vreugdebedrijven zullen plaats hebben, zoodra de ratifikatien van het vredesverdrag zullen uitgewisseld zijn. De vreugdebedrijven zullen voornamentlijk bestaan in illuminatiën en vuurwerken, waarvan de kosten op 8000 pond sterling of *ƒ* 96,000 zijn berekend.

Volgens het dagblad *the Globe*, zou de Koningin den titel van *markies* aan lord *Clarendon* hebben willen schenken of hebben aangeboden, doch de lord zou verzocht hebben aan dit aanbod geen gevolg te geven.

De evolutien van onze vloot te Spithead, op den 24 dezer, zullen geschieden onder bevel van den vice-admiraal *Seijmour*. De Koningin zal ten 10 ure te Portsmouth aankomen en zich aldaar naar Spithead inschepen, alwaar zij door het geschut van de geheele vloot zal begroet worden, die in 2 rijen zal geschaard zijn. Het koninklijk jacht zal door de beide linien zeilen, geëskorteerd door de schepen de hertog van Wellington en Royal George. De vloot zal daarna in slag-orde voor H. M. defileren, en de kanoneerbooten zullen een spiegel gevecht beginnen tegen de groote schepen, tegen Southsea Castle en tegen verscheidene punten der kust. Deze evolutien zullen om 4 ure afgeloopen zijn. Men kan zich een denkbeeld maken van de uitgestrektheid der vloot, als men weet, dat zij, ten anker liggende, eene lengte van 5 à 6 mijlen beslaat. In het centrum, voor Spithead, bevinden zich de linie-schepen met de admiraals vlag, de fregatten, de stoomschepen, en de korvetten, ten getalle van 70. De bombardeer- en kanonneer-vaartuigen beslaan eene dubbele linie langs de kusten.

— De prins en prinses *van Joinville*, de graaf *van Neuilly* en de hertog en hertogin *van Aumale* hebben Londen verlaten en zich naar Chatsworth begeven.

— 23 *April*. Gek. $93^{1}/_{8}$; Sp. 3 pCt. $44^{3}/_{4}$; $1^{1}/_{4}$ pCt. $24^{1}/_{4}$; Rusl. 5 pCt. 105; $4^{1}/_{2}$ pCt. $94^{1}/_{2}$; Holl. 4 pCt. $93^{1}/_{2}$; $2^{1}/_{2}$ pCt. $63^{1}/_{4}$; Sard. 5 pCt. 95; Braz. $99^{1}/_{2}$.

F R A N K R IJ K.

PARIJS 22 April.

De uitwisseling der ratifikatien van het vredesverdrag zullen, naar men zegt, den 24. plaats hebben.

Misschien echter wordt de Turksche ratifikatie eerst later ontvangen. — Men deelt reeds den woordelijken inhoud mede van het vredesverdrag, dat den 30 Maart geteekend is. Een korrespondent uit Londen brengt het stuk 't eerst in publiek; daar het echter nog niet de officiele mededeeling is, zal het waarschijnlijk beter wezen de officiele opgaven af te wachten, alvorens de toch eenigzins onvolledige mededeeling hier te doen volgen, te meer daar enkele artikelen ontbreken en de hoofdinhoud van het verdrag toch bekend is.

Het schijnt, dat tusschen den Raad van Staten en den Keizer eene kleine oneenigheid bestaat ten opzigte der ligting van 1857. De Keizer wil, zegt men, 140,000 man oproepen, en de Raad slechts 100,000; dit laatste ligchaam zal echter waarschijnlijk wel voor 's keizers krachtigen wil moeten buigen als 's Keizers gevoelen niet verandert. Werkelijk zou de bijeenroeping van 140,000 man voor de schatkist groote zorgen baren.

De zending van den heer *de Morny* is van tweeledigen aard: 1. heeft zij ten doel de diplomatieke betrekkingen tusschen Rusland en Frankrijk te herstellen, en daarna zal hij te Moskou de wijding des Keizers gaan bijwonen. Hij zal in het begin van Junij terugkeeren; enkelen meenden, dat hij voor goed gezant te St. Petersburg zou worden; hij heeft echter de leden der Kamer in dezen gister op het door hem gegeven groote bal, ter eere van de gevolmagtigden bij de konferentie te Parijs, gerust gesteld. — Hij zal op zijne reis naar Rusland door een talrijk gevolg worden vergezeld.

Prins *Napoleon* zal dezen zomer gedurende twee maanden Engeland, Schotland, Ierland en Noorwegen bezoeken.

Er zijn berigten uit de Krim door onzen minister van oorlog ontvangen. Den 17. was er eene groote wapenschouwing door den franschen opperbevelhebber gehouden, welke werd bijgewoond door de generaals *Lüders*, *Codrington* en *La Marmora*. Het leger nam eene uitgestrekte lijn van bataille in, van meer dan 12,000 el lengte. De houding der troepen was uitnemend. Nadat de gezamentlijke officieren der 4 legers bij generaal *Codrington* waren genoodigd, heeft men ook de Engelsche troepen in oogenschouw genomen, die insgelijks uitnemende houding hadden.

Bij het Wetg. ligchaam is een ontwerp van wet ingekomen, betreffende eene vermindering van $^{2}/_{3}$ bijna in het postvervoer van dagbladen en gedrukte stukken. Het ontwerp is geschoeid op de leest van de zwaarte van het gedrukte. Men vreest dat dit verkeerdelijk zal werken en te veel de toevlugt zullen nemen tot dun drukpapier voor de verzending.

De heer *de Césena* heeft ter perse gelegd eene brochure getiteld: *de Cesars en de Napoleons*. *Cesar* werd daarin bij *Napoleon I*, *Augustus* bij *Napoleon III* vergeleken. In die brochure, zegt de schrijver o. a., dat het Fransche volk wel eenige vrijheden heeft verloren, maar dat het meer de gelijkheid dan de vrijheid lief heeft.

PARIJS, Woensdag 23 April.

De *Moniteur* gaat heden morgen voort, maatregelen mede te deelen, strekkende, om het leger op den voet van vrede terug te brengen.

De 16 kompagniën, de 21 en 22 bataillons jagers te voet uitmakende, zijn reeds ontbonden.

De generaal *Espinasse*, belast met eene zending naar het Oosten, berigt, dat de hospitalen in Frankrijk niet beter worden bediend dan die in Konstantinopel. Alles gaat er naar wensch. De aanstekende ziekten hadden opgehouden.

— 23 *April*. $4^{1}/_{2}$ pCt. 93,65; 3 pCt. 74,40; Sp. 3 pCt. 39.

MARSEILLE, Woensdag 23 April.

De stoompakket de Euphrate is uit de Levant alhier aangekomen, hebbende aan boord den gezant van den sultan, *Nazim*, zoon van *Fuad-Pacha*, overbrengende de ratifikatien van het vredesverdrag. De berigten uit Turkije's hoofdstad zijn van den 15. April. Op dien dag passeerden, zonder zich op te houden, den Bosphorus de schepen: de Wagram, de Jena, de Duperré, de Mogador, de Sirène, de Charlemagne, de Navarino, de Reine Blanche, de Jupiter, de Marengo en de Tenare, hebbende aan boord de 10, 57, 61 en 85 regementen, en de ontslagene soldaten van de klasse van 1848.

De *Presse d'Orient* zegt, dat men van gedachte is, om de kavallerie over land naar Frankrijk te zenden.

De berigten uit de Krim loopen tot den 10 April. De Sardinische troepen waren bezig zich naar Genua in te schepen.

April.		
	GEHUWD.	
17	Mr. J. H. de Laat Kanter en J. M. van den Bree.	Goes.
18	A. Ophorst en A. C. Schepman.	Leijden.
17	F. W. F. von der Steinen en C. M. van Druijnen.	Nijmegen.
19	J. J. Zijfers en A. Albach.	Amsterdam.
	BEVALLEN.	
16	G. J. del Baere geb. Zilver, dochter.	Schiedam.
20	K. Beukers geb. Spijker, dochter.	Amsterdam.
10	F. Dijkstra geb. Nijdam, dochter.	Sneek.
17	G. Ettema geb. IJpma, zoon.	Franeker.
21	H. J. Gorter geb. Visscher, zoon.	Leeuwarden.
20	L. T. A. A. Hopma geb. Bötticher, d.	Zevenaar.
21	G. J. v. d. Horst geb. Vos, zoon.	Leeuwarden.
21	A. M. Janssen geb. Degens, dochter.	Amsterdam.
20	A. H. van de Kasteele geb. van Iddekinge, d. zoon.	's Hage.
18	M. L. v. Maarsseveen geb. v. Bueren, d.	Dordrecht.
17	H. M. de Mandt geb. Krooneman, zoon.	Dordrecht.
17	T. Peters geb. v. d. Veer, zoon.	Leeuwarden.
21	H. J. Portielje geb. Portielje, dochter.	Leeuwarden.
18	A. Slooten geb. Gratama, zoon.	Medenblik.
18	A. M. L. E. de Roeve geb. Kluijtenaar, d.	Amsterdam.
16	J. E. Stokhuijzen geb. Faul, zoon.	Gorinchem.
18	G. B. Stroinck geb. Ledeboer, zoon.	Enschede.
18	A. v. Slooten geb. Gratama, zoon.	Medenblik.
19	J. F. D. v. d. Schalk geb. Burgerhoudt, d	Schiedam.
17	G. A. Swalue Asman geb. de Haas, z.	Leeuwarden.
17	C. Schwartz geb. v. Vollenhoven, d.	Amsterdam.
20	A. M. Sybesma geb. Risselada, zoon.	Sneek.
18	E. J. Tijl geb. Buisman, dochter.	Zwolle.
18	P. M. E. A. Verschuur geb. B. v. d. Gronden, dochter.	Amsterdam.
13	W. M. A. V. de Wael geb. v. Romunde, z.	Kampen.
	OVERLEDEN.	
18	E. J. Buijsman.	Zwolle.
17	J. T. v. d. Brug, 62 j.	Workum.
15	*Mevr.* E. Damman geb. Winter, 56 j.	Zwolle.
18	E. Dumoree geb. Maat, 35 j.	Leeuwarden.
16	W. J. Fischer, 62 j.	Nijmegen.
18	W. Frone, 69 j.	Amsterdam.
19	F. W. Fransman, 39 j.	Amsterdam.
17	G. Houtman, 21 j.	Haarlem.
17	B. M. ter Kuile dochter, 21 j.	Enschede.
17	J. P. Kochen.	Breda.
20	J Krauth, 67 j.	Schiedam.
27	*Mevr.* G. v. Ommeren geb. Hulseboom.	Zwammerd.
14	J. F. v. Reede, 35 j.	Zwolle.
18	E. A. M. J. Sonsbeeck dochter, 32 j.	Zwolle.
16	A. Tavenraat, 83 j.	Rotterdam.
18	*Mej.* H. L. de Vries, 25 j.	Amsterdam.
15	*Mevr.* S. M. Westenenk geb. v. d. Gronden, 72 j.	Amsterdam.

ADVERTENTIEN.

** Ondertrouwd:
J. R. BOEYE, van Schiedam,
en
S. E. HARTEVELT.
Utrecht, 24 April 1856.

** Mijne geliefde Echtgenoot werd heden verlost van eenen *ZOON*.
Utrecht, 21 April 1856. C. G. CRAMER.
Eenige kennisgeving.

** Voorspoedig bevallen van een' *ZOON* H. MEIJER, geliefde Echtgenoot van
Utrecht, 22 April 1856. B. COENEN.

** Heden overleed alleronverwachts onze beminde Vader en Grootvader de Heer MICHIEL LAGERWEIJ, in den gezegenden ouderdom van ruim 84 jaren.
Amersfoort, Uit aller naam,
19 April 1856. W. LAGERWEIJ.
Algemeene kennisgeving.

Utrechtsche Schouwburg.

** Met toestemming van het Hoofd van het Plaatselijk Bestuur,

Hoogduitsche Opera.

Diploma's en Vrijbilletten, ZONDER UITZONDERING, niet gangbaar.

Ter benefice van J. EDUARD DE VRIES, op MAANDAG 28 April 1856.

De ondergeteekende neemt de vrijheid, deze zijne benefice-voorstelling bijzonder in de aandacht en de gunst van het kunstlievend Publiek aan te bevelen, daar hij zich gelukkig acht, den beroemden Zanger **FRANZ STEGER**, Eerste Tenor van het Hoftheater te *Weenen* en K. K. Kamerzanger, ook door *Utrechts* Kunstminnaars te doen bewonderen, terwijl tevens Mw. **MARIE VON MARRA** voor de laatste maal vóór haar vertrek naar het buitenland, alhier in de rol van *Lucia van Lammermoor* zal optreden. Om beide redenen vooral durft de ondergeteekende zich dus met den hooggeschatten bijval des geëerden Publieks bij deze gelegenheid vleijen.
J. EDUARD DE VRIES,
Directeur.

Laatste Optreding van
Mw. MARIE VON MARRA,
in de rol van *LUCIA VAN LAMMERMOOR.*
Gastrol van den Heer
FRANZ STEGER,
Eerste Tenor van het Hoftheater te Weenen en Keizerlijke Koninklijke Kamerzanger.

LUCIA VAN LAMMERMOOR,

Groote Opera in drie bedrijven. Muzijk van G. DONIZETTI.
De PAUZE *na het Tweede Bedrijf.*
Aanvang kwart voor 8 ure precies.

PRIJZEN DER PLAATSEN: Loges en 1e Amphithéâter *f* 3,00. Parquet *f* 2,50. Parterre *f* 1,75. 2e Amphithéâter *f* 1,20. Gaanderij *f* 0,80.
Heeren Militairen in uniform.
Loges en 1e Amphitheater *f* 2,50. Parquet *f* 2,00. Parterre *f* 1,25. 2e Amphithéâter *f* 0,75. Gaanderij *f* 0,50.
De Plaatsen kunnen besproken worden bij den Heer DOESBURG, Steenweg, en op den dag der voorstelling aan den Schouwburg van 11—3 ure.

ZOMER SOCIETEITS LOCALEN.

** **MATINÉE MUSICALE**, aangeboden door Heeren Officieren der Veld-Artillerie, op Zondag 27 April, bij gunstig weder, ten twee ure.
Hoofdingang voor de Leden met Dames in de Nachtegaalsteeg. J. C. DE GRAAF, Secr.

** Zij, die iets te vorderen hebben van — verschuldigd zijn aan — of onder zich hebben behoorende tot de nalatenschap van wijlen den Heer OTTO MULLER, in leven Commissionnair, gewoond hebbende te Utrecht, in de Twijnstraat, en aldaar den 3. April 1856 overleden, gelieven daarvan voor den 1. Mei e. k., opgave, betaling of afgifte te doen, ten kantore van den Notaris TEMMINCK, te Utrecht.

** Den Deelnemers in de Maatschappij tot verbetering der woningen voor arbeidenden en minvermogenden te Utrecht wordt bij deze bekend gemaakt, dat de eerste storting op de aandeelen, ten bedrage van *vijftig ten honderd*, zal plaats hebben op 1° Junij aanstaande, op kwitantie door den President Jhr. RETHAAN MACARÉ en den Penningmeester Mr. H. WALLER geteekend.
Utrecht, 22 April 1856. Namens het Bestuur der voornoemde Maatschappij,
Dr. H. J. BROERS,
Secretaris.

** De Notaris C. P. H. SUYCK, residerende te Vreeland, zal op Zaturdag den 26. April 1856, des namiddags ten één ure, ten huize van den Logementhouder *J. Floor*, aldaar, in het openbaar verkoopen:

Een kapitaal, hecht en sterk, wel betimmerd en net onderhouden, voor zomer- en winterverblijf uitmuntend geschikt, dubbel HEERENHUIS, op he beste gedeelte van het dorp *Vreeland*, aan de Zuider Voorstraat, met een fraaijen, uitgestrekten Tuin daar achter, benevens een Voortuintje, alleraangenaamst gelegen aan de rivier de Vecht, en breeder bij billetten omschreven. — Te aanvaarden 1 Julij 1856, en inmiddels uit de hand te koop.

Nadere informatien te bekomen ten kantore van den voornoemden Notaris en bij den Heer J. VAN DEN ANDEL, te Vreeland. Brieven franco.

NEDER- LANDSCHE
RHIJN- 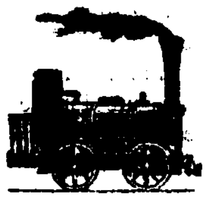 SPOORWEG-
MAAT- SCHAPPIJ.

** De Directie brengt ter kennis van het handeldrijvend publiek, dat geene verzendingen per Spoorweg van Vee of Goederen aan uitgaande regten onderworpen, naar Buitenlands zullen of kunnen plaats hebben, zoo zij niet zullen zijn voorzien van de vereischte documenten, bij de verzending over te leggen, ten bewijze hierbij aan 's Rijks wetten is voldaan.
Amsterdam den 22 April 1856.
De Directie der Nederlandsche Rhijn-Spoorweg-Maatschappij,
B. DONKER CURTIUS, President.
J. C. S'JACOB, Secretaris.

** DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY, een overheerlijk middel voor *open beenen*. P..... M...., te Alblasserdam, had voor zes jaren het ongeluk een been te breken, hetzelve werd niet goed gezet en niet goed behandeld, waardoor eene open wond ontstond, en in weerwil van eene langdurige genees- en heelkundige behandeling, kon hij niet herstellen, en men vreesde dat hij levenslang zoude kreupel blijven. Vier maanden geleden begon hij de zalf en pillen van *Holloway* te gebruiken welke spoedig zijnen toestand verbeterden en ruim twee maanden later, was hij, tot verbazing van een ieder hersteld.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijsen als volgt: Doosjes Pillen à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 6,75, *f* 13,50, *f* 20,50. Potjes Zalf à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 13,85, *f* 20,95.

Zijn op *franko* aanvragen à kontant te bekomen bij L. J. GROOTENDORST, te Utrecht, bij G. C. T. VAN DE ROEMER, te Amersfoort, en bij J. STRAATMAN, hoofddépôthouder te 's Bosch, alsmede te Londen, Strand, 244; en New-York 60 Maiden Lane. HOLLOWAY's etablissement.

De Eerw. Heer Meijer, Predikant te Zschakau, in de Pruis. Provincie Saksen, is door een **Goldbergschen Ketting** van hevige, verouderde rheumatische tandpijn genezen.

De Wel-Ed. Heer Zimm, Landeigenaar en Koninklijk Opperhoutvester te Briesenthal, van jicht en rheumatiek in de schouders, waaraan hij sedert jaren leed.

De Hoog-Wel geb. Heer Holtzendorff, Ridder der Orde van St. George, op het Riddergoed bij Pinnow, binnen vier dagen van een 30-jarig rheumatiek in den voet.

De Heer Fiebig, te Kraibau bij Breslau, van rheumatische pijnen door het geheele ligchaam.

De Heer C. A. Beijer, te Rotterdam, van zware rheumatische pijnen in den rug.

De Heer P. Holtz, te Rotterdam, van ondragelijke rheumatische hoofdpijnen.

Mejufvrouw C. van Deventer, te Breukelen, van hevige kramppijnen in de maag.

Alle rheumatische ziekten, verlammingen, gewrichtspijn hoofdpijn, oorpijn, kiespijn, maagkramp, krampkolijk, kramp in de borst en in de kuiten, zenuwtrillen, pijn in de lenden, knubbeljicht, verstijving in de leden, aangezigtspijn, zenuwziekten worden zeker en spoedig door **Goldbergers Kettingen** genezen.

Zij kosten *f* 1.80—2.70—3.60—540.
JICHT-RINGEN voor *f* 1.20 en *f* 1.80.
OORMAGNETEN voor *f* 1.80. het paar. — INDUCTIONS-APPARATE in kleine kistjes, die buitengewoon sterk zijn.

Amsterdam, Verkoophuis,	Utrecht, *L. J. R. Bosch*, Lijnm
Amersfoort *A. H. v. Ruijven.*	„ *P. J. Huinck* „
„ Gebr. *Bruning.*	Vianen, *M. A. Verkerk.*
Hilversum. *R. J. J. v. Atphen.*	WijkbijDuurst., Wed. *C. Zorn.*
Utrecht, *T. Uhlenbroek* Bakkerb	En in de bekende Dépôts in
„ „ Choorstr	de andere steden.

** Bij S. E. VAN NOOTEN te *Schoonhoven*, ziet op heden het licht:

Hoe de eischen der Bisschoppen van Oostenrijk's Lombardije door Keizer Leopold II, in 1791 werden beantwoord;

VOLGENS EEN STAATSSTUK NOG VOOR ONZEN TIJD BEHARTIGING WAARDIG.
Naar den Italiaanschen tekst en de Aanmerkingen van den Hoogduitschen Vertaler, met een woord vooraf, naar aanleiding van het Oostenrijksch Concordaat.
DOOR
G. E. W. DE WIJS.
Predikant te *Schoonhoven.*
60 *blads.* *Prijs* 50 *Cents.*

Marktberigten.

Wijk bij Duurstede, 23 April. Tarwe van *f* 12,25 tot *f* 13,00; Rogge van *f* 8,25 tot *f* 8,75; Boekweit van *f* 8,25 tot *f* 9,00; Haver van *f* 4,10 tot *f* 4,60; Paardeboonen van *f* 8,00 tot *f* 8,25; Boter de 5 Ned. Onzen van $62^1/_2$ Cents; Hoendereijeren de 100 stuks *f* 1,80.

Op de voorjaarsveemarkt waren heden circa driehonderd stuks hoornvee aangevoerd. Er was veel kooplust en de goede soorten werden tot hooge prijzen verkocht.

Amsterdam, 23 April. Tarwe bij kleinigheden nagenoeg als voren; 129 ℔ o. witb. Pools. *f* 606; 126 ℔ dito dito *f* 580; 129 ℔ o. en n. b. dito *f* 590; 125 ℔ ger. roodb. dito *f* 506; 130 ℔ n. Brunsw. *f* 490; 130; 133 ℔ n. Geld. *f* 400, 415.

Rogge in een doen; 125 ℔ Rost *f* 291.

Koolzaad in veiling Oost-Ind. *f* 315, 320, 334.

Lijnzaad zonder handel.

Raapolie dadelijk en op levering flaauwer; op 6/w. *f* 40; vlieg. *f* $47^1/_2$ à 48; Mei *f* $46^3/_4$; Sept. en Okt. *f* 39 à $38^3/_4$; Nov. en Dec. *f* $38^3/_4$ à $^1/_2$.

Lijnolie mede lager afgegeven; op 6/w. *f* $32^1/_4$; vlieg. *f* 31; Mei *f* $30^1/_2$.

Hennepolie op 6/w. *f* $47^1/_4$; vlieg. *f* 46.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg.*)

April.	Uren.	Windrigt.	Windkr.	Barom. bij 0°.	Ther. F.	Afwijk. d. temp.	Vochtigh.	Gev. regen.	Aanmerkingen.
			N. ℔						
23	2	ono.	0.5	759.50	50.7	— 5.8	0.67	0	Zw. bewolkt.
	10	nnw.	0.0	60.21	45.1		95	0	Idem.
24	8	o.	0.0	60.80	51.3		69	0	Helder.

AMSTERDAM 23 April 1856.

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld . . .	$2^1/_2$ pCt.	$62^{11}/_{16}$	$63^1/_8$	$62^{13}/_{16}$
dito dito	3 „	$74^7/_8$	$75^1/_4$	75
dito dito	4 „	$92^{11}/_{16}$	$92^{15}/_{16}$	$92^{11}/_{16}$
Handelmaatschappij .	$4^1/_2$ „	$129^1/_2$		
RUSLAND.				
Oblig. bij *Hope en Co.*	5 „	$101^1/_4$	$101^3/_8$	$101^3/_8$
Obligat. 1828 & 1829	5 „	$100^1/_4$	$100^3/_8$	$100^3/_8$
Certificat. 1831 & 1833	5 „	$88^1/_4$		
Certificaten 1840. . .	4 „	$81^5/_8$		
Cert. van Assign. . .	6 „	63		
POLEN.				
Aand. 1835, fl. 500		156		
SPANJE.				
Obligatien	$1^1/_4$ pCt.	$23^{13}/_{16}$	24	$23^{13}/_{16}$
dito	3 „	$43^1/_2$		
Binnenl. Schuld . . .	3 „	$38^5/_8$	$38^7/_8$	$38^{13}/_{16}$
Amortisable		$6^{15}/_{16}$	7	
Bewijzen Coupons . . .		$5^3/_8$	$5^7/_{16}$	
OOSTENRIJK.				
Oblig. Metaliek . . .	5 „	$78^3/_4$	$79^5/_{16}$	$79^1/_8$
Oblig. N.	5 „	$83^3/_4$	$84^3/_{16}$	$84^3/_{16}$
dito dito La B. . . .	5 „	$83^3/_4$	$84^3/_{16}$	$84^3/_{16}$
dito dito	$2^1/_2$ „	$38^5/_8$	$40^1/_8$	$40^1/_8$
BELGIE.				
Certificaten	$2^1/_2$ pCt.	$50^3/_4$		
Certific. bij *Rotschild*	$2^1/_2$ pCt.	$51^3/_8$	$51^1/_2$	$51^3/_8$
BRAZILIE.				
Geldl. 1824, £ 100. .	5 pCt.	98		
„ 1824, £ 200. .	5 „	$97^3/_4$		
PORTUGAL.				
Obligatiën	3 pCt.	$44^7/_8$	45	$44^7/_8$
AMERIKA.				
Grenada, Oblig. . . .	$2^1/_2$ „	$20^5/_{16}$	$20^1/_2$	
Mexico, Obl. 1851 £ 100	3 „	$21^5/_{16}$	$21^1/_2$	

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.

Buitengewone vergadering DER STATEN VAN DE PROVINCIE UTRECHT.

Avondzitting van den 16. *April* 1856.

(*Vervolg.*)

De heer *van Beeck Calkoen* wijst op Delftland, waar men *f* 1500 aan den dijkgraaf en *f* 800 aan elken hoogheemraad uitbetaalt; op den Krimpener waard, waar men *f* 800 voor den dijkgraaf en *f* 400 voor de hoogheemraden heeft uitgetrokken, en zoo vervolgens. Door den heer *Bastert* heeft Spr. hooren zeggen dat hij teleurgesteld is in zijne verwachting van bezuiniging; maar hij gelooft, dat die verwachting wel nimmer zal verwezenlijkt worden. Als men bv. alle traktementen bij elkander brengt, dan heeft men slechts *f* 3300; de voorgestelde vermindering zou in den omslag slechts 10 cts per bunder bedragen. Nu is het zeker waar, dat men 10 cts per bunder niet gering moet achten, en dat een goed bestuur er wel degelijk op moet letten; maar de ontlasting voor de ingelanden is dan toch zeer gering.

De heer *de Heus* moet den heer *Ackersdijck* in bedenking geven, om liever een bepaalt amendement voor te stellen, hetgeen dan een punt van behandeling kan worden. Hij hecht zeer aan het denkbeeld van geen traktement, als zijnde hier eene werkkring ten gerieve van het algemeen. Men ziet het toch bij de meeste maatschappijen, waar de kommissarissen vele werkzaamheden hebben, doch geen traktement. Alleen geeft men hen dan slechts reis- en verblijfkosten.

De heer *Ackersdijck* herhaalt, dat hij alleen verlangd heeft, dat zijne medeleden overwogen of zijne meening gegrond en voor toepassing vatbaar is. Welligt heeft hij voor de toekomst niet geheel vergeefs gesproken; doch voor het tegenwoordige vreest hij dat een voorstel slechts tijdverlies zoude opleveren. Alleen de overtuiging kan hier beslissen, en Spr. vergt van niemand, dat hij zijne overtuiging deele.

De heer *v. Berkel* neemt thans het door den heer *Ackersdijck* voorgestelde op zich, en zegt, dat ook bij hem de overtuiging gevestigd is, dat de betrekking van dijkgraaf en hoogheemraden van den Lekdijk bovendams, als louter eereposten, als posten van vertrouwen behooren beschouwd te worden, aan welke dus geene traktementen moeten verbonden zijn; dat er alleen sprake behoort te wezen van algeheele vergoeding van reis- en verblijfkosten, en dat zoo doende het bedoelde kollegie nog een voorregt zal genieten boven de leden van vele andere staats-instellingen, met name van die der Staten der provincie, die ook in 't algemeen belang werkzaam zijn, en op verre na geene *voldoende* vergoeding van reis- en verblijfkosten genieten. Hij stelt daarom voor, art. 15 en 16 te kombineren en thans te lezen: „de leden van het dijkkollegie ontvangen vergoeding van de reis en verblijfkosten, welke zij ter uitoefening van hunne betrekking hebben gemaakt."

De heer *v. Tuyll* vraagt, of daaronder dan begrepen zijn de kosten van het dijkleger, en op welke wijze die kosten zullen worden geaffirmeerd.

De heer *v. Berkel* bedoelt alle kosten, alleen op affirmatie der leden te voldoen.

De heer *Bastert* acht het amendement zeer in zijn geest, maar wenscht eene zekere som tot maximum gestelt te zien.

De heer *v. Beeck Calkoen* vraagt, hoe men de onkosten in rekening zal brengen. Doet men het volgens tarief, dan kan Spr. het zich begrijpen, maar om dat maar zoo op de gis te doen, dan moet men niet uit het oog verliezen, dat de levenswijze zeer verschillend is, dat de een veel meer kosten maakt dan de ander.

De heer *Harmsen* geeft ter overweging, om de *f* 600 en *f* 300 toe te kennen, maar de *f* 800 te doen vervallen, daar het toch dikwijls onaangenaam is, dat er kosten in rekening worden gebragt, die niet zijn na te gaan.

De heer *v. Berkel* heeft geene andere intentie gehad, dan om het voorstel van de heer *Ackersdijck* te formuleren. Zijne bedoeling is om op de meest kiessche wijze aan al de leden, uit eene daartoe op de begrooting aan te wijzen post, vergoeding te geven voor de onkosten, welke zij ter uitoefening hunner betrekking hebben gemaakt, gelijk nu, b. v. eene dergelijke post van *f* 800 in art. 6 van het koncept-reglement staat voorgedragen, om daaruit zonder specifieke opgave, de verschotten der leden te kunnen voldoen.

De heer *v. Beeck Calkoen* zou dan nog liever zien de traktementen te verminderen, en dat wel bepaaldelijk om des vredes wille. Het voorstel van den heer *v. Berkel* zal altijd tot moeijelijkheden aanleiding geven, want het is niet weg te cijferen, dat de een voor dezelfde zaak meer kosten maakt dan de ander.

In omvraag wordt het voorstel van den heer *v. Berkel* met 25 tegen 4 stemmen verworpen. Voor stemden de heeren *de Heus*, *Jongeneel*, *v. Berkel* en de *Louter*. (De heer *Huijdecoper* had de vergadering verlaten).

De heer *Wijers* vraagt thans splitsing van het voorstel van den heer *Bastert*, die zich daarmede vereenigt, waarop de Voorzitter daaraan dan ook voldoet.

In omvraag wordt het eerste gedeelte van het voorstel van den heer *Bastert* met 21 tegen 8 stemmen verworpen. Voor stemden de heeren *Metelerkamp*, *v. d. Poel*, *v. Veersen*, *Bastert*, *v. Voorthuijsen*, *de Heus*, *Jongeneel* en *de Louter*.

Het 2. gedeelte wordt evenens met 21 tegen 8 stemmen verworpen. Vóór stemden de heeren *v. d. Poel*, *Wijers*, *Bastert*, *v. Voorthuyzen*, *de Heus*, *v. Bel*, *Jongeneel* en *de Louter*.

Daarna wordt het voorstel van den heer *Harmsen* met 15 tegen 14 stemmen aangenomen. Tegen stemden de heeren *v. Nooten*, *v. Bel*, *v. Asch v. Wijck*, *v. Beeck Calkoen*, *Broers*, *v. Hoytema*, *Verloren*, *v. Berkel*, *de Beaufort*, *Laan*, *Metelerkamp*, *Story v. Blokland*, *v. Veersen* en *v. Tuijll v. Zuilen*.

De *Voorzitter* zegt, dat ingevolge van deze aanneming de woorden volgende op *'s daags* van art. 16 zullen moeten vervallen.

De heer *v. Bel* meent, dat dit 2e gedeelte moet behouden worden, aangezien wel het cijfer van *f* 800 is vervallen, maar daardoor niet de overige woorden van het artikel.

De *Voorzitter* zegt, alsdan de strekking van het amendement niet begrepen te hebben. Hij voor zich heeft het amendement van den heer *Harmsen* zoodanig opgenomen, dat daardoor alle denkbeeld van vergoeding kwam te vervallen. De heer *Harmsen* toch heeft gezegd: hij wenscht de *f* 800 te doen vervallen, en de *f* 600 en *f* 300 te behouden, dat is: alle deze cijfers met de aankleve van dien.

De heer *Harmsen* moet erkennen, dat het begrip, hetwelk de Voorzitter aan zijne woorden hecht, het juiste is. Zijn voorstel was geene vergoeding van extra kosten te geven.

De heer *v. Bel* is het wel eens met de laatste Sprs. dat het maximum van *f* 800 vervallen is, maar het denkbeeld van vergoeding van reis- en verblijfkosten is gebleven, want daarvan was in het amendement geene sprake.

De heer *Broers* had gewenscht, dat de heer *Harmsen* zijn voorstel beter had geformuleerd, en zou wenschen, dat dit alsnog geschiedde.

Den *Voorzitter* komt het voor, dat hier verschil van gevoelen bestaat, zoodat het hem beter toeschijnt de vergadering te raadplegen hoedanig zij meent dat dit artikel na de aangenomen wijziging zal moeten luiden. Hij wenscht daarom art. 16 in omvraag te brengen, met de bekortingen, zooals nu door hem is voorgesteld.

De heer *v. Hoytema* meent, dat sommige leden thans in de moeijelijkheid geraken, hoe zij over dit art. stemmen moeten. Het besluit is met 15 tegen 14 stemmen genomen, en wordt dus het besluit in omvraag gebragt, dan zouden enkelen, die tegen gestemd hadden nu voor moeten stemmen. Hij zou daarom liever wenschen, dat dit amendement volledig en op nieuw in omvraag werde gebragt.

De heer *v. Nooten* zegt, dat de Komm. de jaarwedde heeft geregeld met het oog op de *f* 800 toelage, zoodat, wanneer die toelage vervalt, ook het voorstel voor de vermindering van traktement vervallen zal zijn.

Den heer *Lagerwey* komt het voor, dat het eene gezochte opmerking schijnt, om hier onkunde te pretenderen. De zaak is duidelijk voorgesteld; de heer *Harmsen* wenschte de *f* 600 en *f* 300 te behouden, en heeft dit punt aangestipt, omdat de heer *Bastert* had voorgesteld slechts *f* 400.— en *f* 200 traktement te bepalen, doch heeft ten duidelijkste gezegd, dat hij de toelage van *f* 800, en er is van geene andere toelage sprake, wenscht te doen vervallen.

De heer *Ackersdijck* acht het een bedenkelijk antecedent, om, indien een lid na eene stemming zegt zich vergist te hebben, eene nieuwe stemming te doen plaats hebben. Hij acht zoo iets voor het vervolg aan groote moeijelijkheden onderhevig. Hij wil volstrekt niet zeggen, dat dit hier het geval is, maar in eene dergelijke omstandigheid kan iemand door zijn buurman geheel worden omgepraat als hij reeds gestemd heeft, en daardoor een besluit geheel doen vernietigen. De meerderheid neemt een besluit, heeft die stemming plaats gehad, dan is dat besluit genomen, en geeft men daarna een lid gelegenheid, om eene andere wending aan de zaak te geven, dan kan dit tot groote ongeregeldheden aanleiding geven.

De heer *Broers* is het volkomen met den laatsten Spr. eens, doch moet zeggen, dat hier de kwestie niet is van vergissing, maar van de uitlegging van het gevallen besluit. De vraag is, hoe moet het amendement verstaan worden, en daarin ligt de twijfel. De voorsteller heeft zijn amendement zoodanig geformuleerd, dat het twijfelachtig is, hoedanig het moet worden toegepast.

De heer *v. Bel* moet opmerken, dat hij zich niet vergist heeft, want hij heeft tegen gestemd. Dat neemt echter niet weg, dat hij het niet eens is over de uitlegging van het gevallen besluit.

De heer *Bastert* zegt, dat het reeds door den voorz. is aangemerkt, dat de bedoeling van den heer *Harmsen* juist is geweest, om in het geheel geene vergoeding in aanmerking te doen komen. Hij heldert dat op uit hetgeen tot adstruktie van het amendement gezegd is.

De *Voorzitter* wil gaarne, wanneer de vergadering mogt beslissen, op het vroegere besluit terug te willen komen, de zaak op nieuw in stemming brengen; thans echter moet hij de gedane stemming eerbiedigen en vragen, wat moet het gevolg zijn van de plaats gehad hebbende stemming? Moet nu de geheele zinsnede vervallen of alleen het cijfer *f* 800, zoodat men een blanco krediet verkrijgt. Die het denkbeeld van den heer *Harmsen* zijn toegedaan, noodigt de voorzitter uit om voor te stemmen; die juist het tegenovergestelde, dat is een blanco krediet willen, vraagt hij, om tegen te stemmen.

De heer *v. Beeck Calkoen* meent, dat hier eene enkele vraag is, of de acht regels vervallen. Hij voor zich moet erkennen, dat hij gestemd heeft in den geest van den heer *Harmsen*.

In omvraag wordt met 16 tegen 13 stemmen in den geest van het voorstel van den heer *Harmsen* besloten, en zullen dus de 8 regels wegvallen. Tegen stemden de heeren *v. Nooten*, *v. Bel*, *v. Asch v. Wijck v. Beeck Calkoen*, *Broers*, *v. Hoytema*, *Verloren*, *v. Berkel*, *de Beaufort*, *Laan*, *Story v. Blokland*, *Cordes* en *v. Tuyll v. Zuilen*.

Art. 17. Tot de verkiezingen van hoofd-ingelanden en hoofd-ingelanden plaatsvervangers zijn stemgeregtigde ingelanden alle personen, maatschappen en door de regering erkende zedelijke ligchamen, die in vollen eigendom, erfpacht of vruchtgebruik bezitten vijf bunders land, in den ring van het hoogheemraadschap gelegen en voor den vollen omslag aangeslagen, en wel zoo vele bunders meer als waarvan de aanslagen te zamen hiermede gelijk staan. (*art.* 31 *ontw. regl.*)

De heer *Harmsen* merkt op, dat hier een cijfer van 5 bunders wordt voorgesteld ofschoon er veel zijn van 4 of van $3^1/_2$ bunder. Hij stelt voor, om die ingelanden, die van $2^1/_2$ bunder het volle lekdijksgeld betalen als stemgeregtigden toe te laten. — Dit voorstel, geene ondersteuning erlangende, wordt niet in behandeling genomen.

Art. 18. Stemgeregtigden stemmen in elk distrikt naarmate van de hoeveelheid land, welke hun in dat district toebehoort, overeenkomstig de bepalingen van het volgende artikel. (*art.* 32 *ontw. regl.*)

De omschrijving der distrikten geschiedt bij een afzonderlijk reglement, door het kollegie van dijkgraaf en hoogheemraden onder goedkeuring van gedeputeerde Staten vast te stellen en telken 10 jaren te herzien. Daarbij wordt tevens de hoofdplaats voor elk distrikt aangewezen. (*art.* 30, *alinea* 2, *ontw. regl.*)

De heer *Bastert* wenscht eerst art. 19 te behandelen omdat hij op art. 18 in verband met art. 21 en 22 een amendement heeft voor te stellen.

De heer *v. Nooten* meent, dat de Komm. daartegen geen bezwaar heeft, doch wenscht eerst de reden te weten, waarom.

De heer *v. Hoytema* spreekt in denzelfden geest met dat onderscheid, dat hij nu liever zou wenschen art. 18, en 20—22 te behandelen, en daarna art. 19.

De heer *Bastert* is bereid zijn amendement nu reeds mede te deelen. Wanneer een ingeland 300 bunders bezit in hetzelfde distrikt, worden hem 10 stemmen toegekend; maar wanneer nu art. 18 in verband met 20—22 onveranderd wordt aangenomen, dan zou hij, die 300 bunders in verschillende distrikten bezit, 6 maal 7 stemmen kunnen hebben, dat is 42. Wanneer een land van elkander ligt, zal men dus meer invloed hebben dan wanneer het gekoncentreerd ligt, en dat acht Spr. eene ongerijmdheid. Hij wenscht daarom het 2. gedeelte van art. 18 te behouden, want de distrikten zijn noodig, om de ingelanden gemakkelijk te doen stemmen; maar hij wenscht tevens vast te stellen, dat men alleen daar stemt, waar men zijn domicilie heeft, en dan naar gelang van alle gronden, welke men in de distrikten bezit. Hij acht dit ook veel eenvoudiger. Bij het kollegie van hoogheemraden zijn trouwens ook lijsten aanwezig, waaruit dit kan worden overgenomen. Hij stelt derhalve voor, dat het 1. gedeelte van art. 18 in plaats van de art. 20—22, welke hij zou willen doen wegvallen, zal luiden als volgt: „Stemgeregtigden stemmen in het distrikt, waarin zij hunne domicilie gevestigd hebben, onverschillig of het land, waardoor zij stemgeregtigden zijn in hetzelfde, in een ander dan wel in verschillende distrikten is gelegen."

De heer *Lagerwey* kan zich daarmede niet vereenigen, omdat het niet de personen zijn, die regt tot stemming hebben, maar het regt van stemming aan de landerijen verbonden is; bovendien behoeft men geen domicilie te hebben in een der distrikten, indien slechts de landerijen er gelegen zijn.

De heer *v. Nooten* verwijst naar pag. 20 van het rapport der Komm. Uit het verslag blijkt ook, dat deze opmerking slechts in één afdeeling is gemaakt, terwijl de eene helft dier afdeeling voor, de andere helft tegen dit denkbeeld was ingenomen. De zaak, hier in behandeling, grondt zich op het grondbezit en behoort niet onder het algemeen regt van stemming.

De heer *v. Hoytema* heeft het voorstel van den heer *Bastert* ondersteund, niet omdat hij er voor was, maar omdat het hem wenschelijk toescheen, dat het beginsel werd besproken. Het is een bezwaar, dat, aan eenen kant beschouwd, juist is. Tegen het voorstel van den heer *Bastert* staat echter een nog grooter bezwaar over. Welk domicilie verlangt de heer *Bastert?* Het kon zijn, dat een grondeigenaar in het geheel niet in het waterschap woonde; verlangt hij nu het werkelijke of het gekozene domicilie? In het laatste geval zou een eigenaar kunnen kiezen in welk distrikt hij zijne stem wilde uitbrengen. Doch het is reeds gezegd, en men moet dat niet uit het oog verliezen: het is geen personeel regt, maar een regt, dat aan den grond verbonden is.

De heer *Ackersdijck* beschouwt het onderwerp als van groot gewigt; zooals het Art. voorgesteld is, kan men het, naar hem voorkomt niet aannemen. De Komm. heeft trouwens zelve reeds ingezien, dat eene toepassing van het beginsel door haar voorgesteld, niet kan doorgaan; daarom heeft zij art. 20 in het koncept opgenomen. Men zegt, het is een regt aan den grond verbonden, dat is ook zoo; doch men kan dat niet zoo toepassen, dat het getal stemmen steeds in dezelfde verhouding staan zoude tot het getal bunders, zoodat 100 bunders 20 stemmen zouden opleveren, omdat 5 bunders ééne stem geeft, volgens het ontwerp zelf zullen 100 bunders slechts 10 stemmen geven. Hetzelfde beginsel is in meest alle maatschappijen aangenomen. Maar hier is nu nog een ander beginsel aangenomen, en Spr. beschouwt dit als eene feil, namentlijk, dat men een grondbezitter, die een even groot getal bunders in verschillende distrikten bezit, als een ander die ze in één distrikt heeft, veel meer stemmen geeft dan den laatste. Het amendement van den heer *Bastert* kan die fout wegnemen. Spr. wenscht echter daarin eene kleine verandering te brengen, aldus luidende: „Stemgeregtigden stemmen in het distrikt, waar zij den meesten grond bezitten," en dat in plaats van domicilie. Spr. stelt dit niet voor als een goed geredigeerd artikel, de redaktie kan later herzien worden, maar enkel als beginsel, dat voor de kleine grondeigenaren reeds is aangenomen en dus voor de groote grondbezitters eveneens dient te gelden. In naamlooze vennootschappen staat men nooit toe, dat zij die veel aktien bezitten zoo overwegend veel stemmen zouden uitbrengen, omdat dan de kleine aktiehouders zouden geëkraseerd worden, zoo zouden de meeste vennootschappen niet houdbaar zijn. Dit is hier hetzelfde geval; hij, die veel goederen bezit, zou zijne landen trachten te verdeelen, ten einde 4 à 6 maal meer stemmen te verkrijgen.

De heer *Bastert* wenscht beide amendementen te vereenigen, want het is ook hem niet te doen om de woorden, maar om het beginsel. Tot verduidelijking geeft hij den heer *Ackersdijck* in bedenking, om aan het amendement toe te voegen de woorden: „Voor al de landen, die zij in den ring van het waterschap bezitten."

De heer *Wijers* zegt, dat wanneer de vrees van den heer *Bastert* gegrond is, het amendement allezins noodig zal zijn. Zijns inziens bestaat die vrees niet. Uit de art. 20—22 blijkt duidelijk, dat alleen de bijeenvoeging van landerijen kan plaats hebben, wanneer men in een der distrikten een genoegzaam getal bunders bezit, om stemgeregtigde te zijn, in ander niet. Alleen geringe bundertallen worden ook volgens art. 21 en 22 slechts bijeengevoegd. Het opeenhoopen van zoo een groot getal stemmen als bedoeld wordt is dus niet te vreezen.

De heer *Calkoen* moet opmerken, dat het beginsel zoo als het door den heer *Ackersdijck* op den voorgrond gesteld is, in de door dien Spr. gemelde toepassing leidt tot vermeerdering der stembevoegdheid der kleine, en tot vermindering van die der groote landbezitters. Eene tegenovergestelde uitkomst beoogende, kan men niet gezegd worden hetzelfde beginsel gelijkmatig toe te passen. Spr. durft de vraag niet beslissen, of groote grondbezitters te veel magt aanbrengen. Wel moet hij hier opmerken, dat de komm. getracht heeft een middenweg te zoeken. Zoo als de resultaten nu bekend zijn voor een soortgelijk sijsteem, dan blijft in elk kiesdistrikt nog een genoegzaam aantal kiesgeregtigden over. Zooals het nu voorgesteld wordt, is het zeker, dat iemand, die 42 stemmen heeft, een grooten invloed kan uitoefenen. Bij 2000 stemmen echter is dit getal toch eigenlijk niet van een drukkend overwigt.

De heer *v. Hoytema* meent, dat de heer *Wijers* zich het begrip van de art. 20—22 niet duidelijk heeft voorgesteld. Bij deze artikelen is vooreerst voorzien in het geval, dat iemand geen genoegzaam getal bunders in éénig distrikt heeft (art. 20). In het 2. geval, dat iemand in één distrikt reeds het genoegzaam getal bijv. 5 bunders bezit, maar in *geen ander distrikt*, doch wel een aantal bunders, in de overige distrikten te zamen (art. 21). Het 3. geval is, dat een kiesgeregtigde in meer dan 1 distrikt het gevorderde getal bunders bezit, maar in de overige distrikten, als in het 2de geval — In het 1. geval worden de bunders gekumuleerd en worden de stemmen uitgebragt in het distrikt, waarin het grootste getal bunders gelegen is. In het tweede en derde geval, grijpt er ook kumulatie van bundertallen plaats, maar wordt, het stemregt dat deze geven, in uitoefening gebragt in het distrikt in 't welk men reeds stemgeregtigd is, of waarin het grootste gedeelte der landen gelegen is. Het bezwaar van den heer *Bastert* wordt echter niet door het amendement weggenomen. Het geval is gesteld, dat iemand die 300 bunders bezit, in verschillende distrikten verdeeld, 42 stemmen zou kunnen hebben, doch die het bezit in hetzelfde distrikt slechts 10 stemmen. Dit is een noodwendig gevolg van het beginsel dat men in ieder distrikt stemt, naar mate van de hoeveelheid land welke in dat distrikt gelegen is. Nu is de vraag, of het wenschelijk is, dat alle stemmen gekumuleerd worden in 1 distrikt, en dat gelooft Spr. niet. Het overwigt van 42 stemmen is niet zoo zwaar als men dat wel heeft voorgesteld. Ja, men zal 42 stemmen hebben, doch niet in 1 distrikt, maar in ieder distrikt 7.

De heer *Ackersdijck* zegt, dat het beginsel door de Komm. zelve is aangegeven: die 100 bunders bezit, heeft 10 stemmen, dus het bezwaar van den vorigen Spr. bestaat niet bij bijeenliggende landen, maar wel wanneer zij verspreid liggen. En nu vraagt Spr., hoe het mogelijk is, dat men een persoon, die landen in verschillende distrikten heeft, ander regt wil toekennen, dan een, die ze bij elkander heeft.

De *Voorzitter* stelt thans voor, om wegens het vergevorderde uur, de diskussiën te sluiten en te verdagen tot den volgenden morgen ten 11 ure. Dienovereenkomstig wordt besloten.

Zitting van Donderdag 17 April.

Tegenwoordig zijn 32 leden. Afwezig de heeren *v. Veersen*, *Ras*, *Munnicks v. Cleeff*, *de Heus*, *Kien*, *v. d. Bergh*, *Wijers*, *de Louter*, *Menso* en *Hartjens*.

Aan de orde is de voortzetting der diskussien over art. 18, in verband met de artt. 20—22.

De heer *Verloren* zegt op het gisteren voorgestelde amendement eene aanmerking te hebben: echter alvorens die te maken wenscht hij den inhoud van dat voorstel nogmaals te hooren.

De heer *Ackersdijck* heeft bevonden, dat het amendement door eene kleine wijziging nog duidelijker kon worden uitgedrukt, nl. in dier voege, dat de eerste alinea van art. 18 wegvalt, en in plaats van artt. 20, 21 en 22 gesteld wordt: „Elk stemgeregtigde stemt uitsluitend in het distrikt, waarin hij het grootste aantal bunders bezit."

De *Voorzitter* zegt, dat eerst gisteren is voorgesteld een amendement door den heer *Bastert*, en daarop een sub-amendement door den heer *Ackersdijck:* dit wordt nog door deze op nieuw gewijzigd, waarmede de heer *Bastert* zich heeft vereenigd, zoodat zijne redaktie is komen te vervallen. Spr. merkt ten aanzien der redaktie nog op, dat het gisteren voorgestelde „te berekenen voor al het land, dat zij in het waterschap bezitten," nu is weggelaten.

De heer *Ackersdijck* zegt dit te hebben gedaan wijl het reeds in art. 18 staat. In art. 18 wordt gezegd: „heeft stemregt naarmate hij bunders in het waterschap bezit."

De heer *Verloren* zegt dat zijn bezwaar tegen het amendement is, dat het de strekking heeft om elk grondbezitter slechts in één distrikt te laten stemmen, voor de bunders die hij in den ganschen ring bezit; de voorsteller heeft dus misschien zich voorgesteld, dat de groote landbeziters daardoor in het stemregt beperkt wierden; doch *neen*, de heer *Ackersdijck* heeft gezegd; het is algemeen geldend, ook voor kleine grondbezitters, het strekt niet om meerderen invloed te geven aan den één boven den ander, maar om meer eenheid te bewerken. Dit, zegt Spr., mag schoon klinken, maar is in de toepassing minder juist. Kleine grondbezitters zullen hunne bezittingen niet verspreid hebben in verschillende distrikten, maar juist de groote. Het voorstel is dus niet van algemeene, maar van bijzondere strekking, ter beperking der grootere landbezitters in het uitbrengen van stemmen; en wat, vraagt Spr. zal hierdoor te weeg gebragt worden? Dat het amendement zijn doel zal missen; want juist door te stellen, dat groote landbezitters met geheel hun bundertal in één distrikt stem uitbrengen, zullen zij de kleinere overschaduwen. Daarentegen heeft men in het ander geval meer evenredigheid, wijl de stemmen bij die grootere grondbezitters dan verdeeld zullen zijn over de verschillende distrikten en meer gelijkmatigheid te weeg brengen. Spr. merkt ten slotte nog op, dat dit amendement ter sprake is gebragt slechts in een der afdeelingen, waarvan de voorsteller voorzitter was en hij rapporteur, en dat in die afdeeling, toen het in stemming gebragt werd, een gelijk aantal stemmen zich *voor* en *tegen* verklaarde. In de andere afdeelingen kwam het niet ter sprake, en daarom onderstelt Spr. dat in afdeeling 1 en 3 geene bezwaren daarover zijn gerezen, terwijl hij meent toch wel te kunnen veronderstellen, dat dit punt de aandacht niet ware ontgaan.

De heer *Ackersdijck* zegt, dat deze tegenspraak hem bevreemdt, want de vorige Spr. zegt niets over den grondslag van het amendement, maar wel dat het doel moet zijn, eenige verhouding daar te stellen tusschen de groote en kleine grondbezitters, en wat nu voorgesteld wordt zou daarentegen alleen overwigt aan de grooten geven. Kleine landbezitters stemmen ook voor al hetgeen zij buiten het distrikt hebben, en groote stemmen in alle distrikten waar zij land hebben. De strijd is hierin gelegen, dat men de kleine eigendommen tot een brengt, en de grooten niet. Er is dus in het geheel geene harmonie in de bepalingen. Men heeft aangenomen een maximum van 10 stemmen; heeft nu de groote bezitter al zijn land in een distrikt, dan heeft hij 10 stemmen, is het b. v. in zes distrikten verdeeld, dan heeft hij er 60. Spreker heeft hiervoor naar een reden gezocht, maar die niet gevonden. Er zijn waterschappen, waar dit beginsel wordt aangetroffen; wanneer zij bestaan uit vele polders welke zaam een gemeenschappelijk bestuur benoemen. In het groot ressort van den Lekdijk is dit het geval niet. Moet, vraagt Spr., een stemgeregtigde meer stemmen hebben, omdat hij meer land heeft? Hij beantwoordt dit bevestigend. Maar, men kan den persoon toch niet vermenigvuldigen, en hij is toch niet zesdubbel, omdat hij land in zes poldersland heeft. Dit ware niet rationeel. Men zegt, gaat Spr. voort, het zal meer evenwigt geven in de verschillende distrikten, want groote eigenaars zullen niet in elk distrikt zooveel stemregt hebben; maar het stemregt der groote eigenaren in een distrikt is reeds tot 10 beperkt; nu echter, zegt Spr., zullen zij juist in zes distrikten het overwigt hebben Tot beter oordeel over het onderwerp zou men de verdeeling van het land moeten kennen; maar bij het geheele onderwerp, dat de vergadering reeds 7 jaren bezig houdt, schijnt het Spr. alsof haar bij elke schrede nieuwe hinderpalen werden in den weg gelegd, en niets geleverd werd om hare taak te vergemakkelijken. Spr. wijst er op, dat alle statistieke opgaven gemist worden, dat er zelfs geen statistiek bureau in de provincie bestaat. Spr. acht dit een groot gemis, aangezien men nu zonder genoegzame kennis een besluit moet nemen; het door den vorigen Spr. aangevoerde houdt Spr. overigens voor uiterst onwaarschijnlijk; er dient verhouding te zijn, en die zal men vinden door aan groote eigenaars niet zulke enorme regten toe te kennen. Spr. moet nog eene opmerking maken, die bij hem wel gewogen heeft. Een gisteren voorgesteld, doch niet ondersteund amendement verlangde het stemregt toegekend te zien aan hen, op wie de pligt rust, op den dijk te komen. Wanneer het hier een bloot stemregt gold, dan zoude hij het ondersteund hebben, maar het is hier ook een pligt, en men kan van hen, die $2^1/_2$ bunder bezitten, niet verwachten dat zij in staat zijn dien pligt te vervullen. Men heeft aangetoond, dat zij die meer bunders bezitten grooter belang hebben, zij betalen meer belasting, dat is waar; maar in tijd van nood leveren zij niet meer mannen aan het dijkleger. Zij die vijf bunders hebben en op den dijk komen moet men niet verschuiven, want die 100 bunders hebben leveren 1 man aan den dijk, die $2^1/_2$ bunder bezitten, moeten zelven komen. Wanneer men in de uitkomst leert, dat kleine eigenaren geheel ter zijde worden gesteld zouden de staten dan niet een onnut werk doen? Men moet aller belangen behartigen en de remedie niet erger maken dan de kwaal. Men moet niet hen trachten tot stemgeregtigden te maken, die niet kunnen oordeelen, maar de stemmen van hen die men in staat acht te kunnen oordeelen mag men niet geheel verduisteren.

(*Vervolg hierna.*)

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.